

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

10 vtrum sacrilegium sit species determinata luxuriæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](#)

Et siquatur, quid facient mater, & filius tantummodo reliqui responderunt. Recursum deute ad authorem naturae, cui incumbit cura conferuandarum specierum, qui sunt causis secundis speciem conferuandam non per matrem, & patrem, sed proculdubio Deus, qui non deficit in necessariis, prouideret.

ARTICVLVS X.

Virum sacrilegium possit esse species luxuria.

AD DECIMVM sic proceditur. Vr, q; sacrilegium non possit esse species luxuria. Eadem enim species non inuenit sub diuersis generibus non subalternatim politis: sed sacrilegii est species irreligiositas, vt supra dictum est: * ergo sacrilegium non potest poni species luxuria.

T2 Præterea. In Decr. 36.* q. 1. sacrilegium non ponitur inter alia, que ponuntur species luxuria: ergo vr, q; non sit luxuria species.

T3 Præterea. Sicut per luxuriam contingit aliquid fieri contra aliquam rem sacram, ita etiam per alia vitiuum genera: fed sacrilegium non ponitur species gulæ, aut alterius aliquius viti: ergo et non debet poni species luxuria.

SED CONTRA est, quod Aug. dicit 15. de Ciuitate Dei, * q; sicut iniquum est auditate possidendi transgredi limitem agrorum, ita etiam est iniquum libidine concubandi subalterne limitem morum: sed transgredi limite agro-

peccatum terrena.

Et siquidem istud est, quod in littera dicitur, non accipias luxuriam ordinari ad irreligiositatem in violatione monialis, sicut castitas illius ordinatur: sed ex his sume sanctum maiorem, seu vniuersalem regulam, quod quando annus vitiis ordinatur ad aliud, transit in speciem illius, sicut accedit etiam in virtutum actibus, & fustis. Quando per luxuriam polluitur persona sacra, irreligiositas ordinatur in luxuriam: quoniam ex nimio appetitu luxuria communiter homo acceptat violationem personæ facie, & non econtra, & sic sacrilegum fit species luxuria, ut propter luxuriam committatur. Sicut quando ex vindicta percutitur persona sacra, sacrilegium idem fit species ira: & hoc est verum secundum communem rationem species luxuria ordinari in irreligiositatem ut finem, ut si quis ideo polluat potius monachum, quam aliam, in iuriu diuino cultu inferat.

Adverte secundo, q; cum in reponione ad primum dicunt, q; luxuria potest esse species irreligiositas, sicut cuiusdam superioris generis, ly, sicut, nos denotat proprietatem, sed similitudinem. Luxuria enim non est proprie genus medium inter irreligiositatem, & species luxuria: sed affirmatur generi medio pro quanto irreligiositas tenet locum generis communis, ut propter extensio ad luxuriam, aueritatem, iram, &c.

In eodem articulo in reponione ad secundum, dubium occurrit circa verba authoris, quoniam pacto verum est, q; ibi, scilicet in Decr. 36, enumerantur illa, que sunt species luxuria secundum seipsa, repugnat siquidem hoc super dictis. Nam raptus, & adulterium secundum seipsa, non luxuria, sed iniustitia sunt species, & ad luxuriam non spectant, nisi ratione finis, dum ex nimia libidine acceptat quis inferre vim, aut alienum toru violare.

Ad hoc dicitur inter enumeratas prius species luxuria, & fornicationem, stuprum, &c. & sacrilegium: haec est dñia manifeste, q; in

A significato proprio cuiuscunque illarum, claudit venerus actus explicitè, sive ex proprietate hominis significantis, vt patet de fili pro, adulterio, &c. sive ex appropriatione viuis, vt cōtingit in rapto. In proprio autem significato sacrilegi non continetur explicitè actus venerus, immo sacrilegium etiam personale comune est factibus diuersorum

rum in rebus sacris est peccatum sacrilegij: ergo pari ratione subalterne limites morum libidine concubandi in rebus sacris facit sacrilegij vitiū: sed libido concubandi pertinet ad luxuriam: ergo sacrilegij est luxuria species.

RESPONDEO. Dicendum, q; sicut supra dictum est, ad^{9.99.art.1.} vnius virtutis, vel vitiū ordinatus ad finem alterius affluit species illius, sicut fortū, quod pp adulterii committitur, trahit in specie adulterii. Manifestum est aut, q; obseruatio castitatis, sive quod ordinatur ad cultum Dei, fit actus religionis, vt patet in illis, qui voulent, & servat virginitatem, vt patet per Aug. in lib. de virgin. * Vnde manifestum est, q; et luxuria, secundum quod uiolat aliquid ad diuinum cultum pertinet, pertinet ad species sacrilegij. Et sive hoc sacrilegium potest poni species luxuria.

Ad obiectiōē vero in oppositum dicitur, q; prelens sermo nō contrariatur supradictis. Nam cum hoc fiat, q; multe illarum species sint in fama

ad latitudinem determinationē, & latovocabulo species luxuria, quod supra dictum est. Cum

hoc enim, q; adulterium in fama proprium significat, est species luxuria, fiat,

q; species, vñficit de specie in fama

de terminacione, & extensione vocabuli. Nec obstat etiam,

q; eodem modo se habet luxuriam adulterio, & sacrilegio. Vnde

finis, q; luxuria ipsa perpeccatione talium

peccatorum carnalium luxuria communiter se habet, finis, & violatio iniustie, ut recte, vt id, quod est ad finem dñia in magna est in significatio nominis aliarum specierum, & sacrilegij, quia nole adulterij, stupri, raptus, &c. explicitè significat ipse finis luxurie actus, & determinatio, sive contrahit eius per id, quod est ad finem, puta iniuria coniugis, violencia, &c. sacrilegij vero nomine explicat id, q; irreligiositas est enī: & id est illa ponitur, & sub iniustitia, & sub luxuria ratione diuina: sive implicite, & absoluē sub luxuria, quia luxuria se habet ut finis, & ex fine ratio actus sumitur. Sacrilegium autem, ut absolute est sub irreligiositate, nihil habet in suo significato, vnde reponatur sub luxuria, & propterea ex sola relatione ad finem, alia luxuria non significatur, ad luxuriam iescat: & propterea non est illa species connumerata cum aliis a Gratiano, & Magilio Sententiarum.

En eadem responsione ad secundum adverte diligentius dñiam verborum, ac per hoc sentium in litera dum sacrilegium ad insectum, vel adulterium, & dum ad stuprum, vel raptum reduciatur. Nā in illis dicitur, q; illa sacrilegium ad modum insectus, & per modū adulterij: in illis vero non dicitur, q; illa est ad modum, vel per modū fed dicitur, q; illa est quoddam spirituale stuprum, & q; illa spirituale raptus. Docet siquidem per hanc dñiam author, q; violatio spirituale cognitio per venerem communionem secundum veritatem illi sacrificium, fed habet modum insectus, qui assimilatur violationi confanguntur: & sive violatio sponsi Christi in veritate illi sacrificium, fed habet modum adulterij, quia mulier illa assimilatur sponsi. Habet enim sive sponsa, sicut illi se habent ut filii, & cognati. Violatio autem venerae virginis Deo sacrata est, proprie non solum sacrilegium ratione vni, quo Deo dicata est, sed etiam stuprum ratione signaculi virginis sub cura non carnis, fed spirituale patris, pralati scilicet ecclesiastici, qui loco carnalis patris succedit, habet sub spirituali cura etiam carnalem custodiā virginis, ita q; est vere, & proprie stupri, & grauius, quam stuprum pure carnale, quanto custodia spirituale, cui fit iniuria, est maiori veneratione digna, quam custodia pure carnalis. Et propterea dicitur in litera stuprum spirituale, ita quod ly, spirituale, non est conditio diminuens, sed augens rationem stupri à dignitate superaddita. Et similiter si violenter infetur ei, erit proprie raptus spirituale ex hoc ipso grauior, q; etiam a spirituali patre raptus, vt declaratum est, &c.

Secunda Secunda S. Thomæ. A A A 4 Super

Super questionis 154. articulum undecimum.

In artic. 11. euidentem quæstio. 154. nota differentiam in litera I poftiam, quod cùm omnia peccata luxurie conueniant in hoc, quod acius venereus repugnat recte ratione, naturalia tamen peccata à peccatis contra naturam in hoc differunt, quod naturalia rationali ordini folium: innaturalia autem nō folum rationali, sed naturali ordinis actus veneri in humana specie repugnant, & propterea appellantur vita contra naturam: Contra naturam namque ordinem nature est omnis concubitus, & feminatio, unde non potest, quantum est ex natura actus, sequi generatione hominis, cùm ad conservationem speciei humanæ ordinetur à natura vis generativa cùm suis membris. Et similiter contra naturalem ordinem quod ad modum, est omnis modus aliquis naturali modo concubandi, qui specie humana invenit.

In Codice lib. 9. tit. 13.

In eodem artic. 11. multa occurunt dubia, que quoniam de inominabili sunt virtus, & ideo parum discussa, discutienda cenfui, ut ambiguitatibus exclusi minus nominentur a confessoriis, & ciuitatis expedientia feicit. Est ergo primum dubium, An hi quatuor modi in litera positi, sint dauer se species peccati contra naturam. Et est ratio dubij, quia non apparent ratio dieratatis specificæ.

Secundum dubium est, An peccatum mortaliæ sit plurimum speciem. Et est ratio dubij, quia potest esse mortaliæ per pollutionem multipliciter procuratum, & per non procuratum. Et in litera non fit mentio nisi de procuratum.

Tertium dubium est, An bestialitas sit plurimum speciem. Et est ratio dubij, tum propter sexus diueritatem, tum propter demonem incubum in forma masculi naturaliter concubentis, nunc cōtra naturam, nunc in eodem lexi, nunc in forma bestie, nunc in forma confanguinei, nunc in forma aliquius sancti concubentem cum foemina. Non enim liquet, an sint hæc omnia vnius speciei, tum propter differentiam plus, quam genericam inter demonem, & brutum.

Quartum dubium est, An peccatum concubitus viri cum muliere extra vas debitur, si eiusdem speciei cum aliis peccatis circa modum concubandi. Et est ratio dubij, tum quia appetit diuersitas specificæ, quia ex primo nō potest sequi generatione, ex aliis sic, & tamen in litera simul ponuntur sub contrarietate ad modum concubitus: tum quia talis concubitus eiudem speciei est cum peccato fodomítico, cum masculis in masculum turpidinem operatur.

Quintum dubium est, quia superioris dictum est, quod concubitus viri voluntariè non feminantis, & mulieris feminantis, est contra naturam, & tamen hoc peccatum sub nullo istorum quatuor modorum clauditur: quonia senatur debita species, debitus lexus, debitus instrumentum, debitus modus, &c.

Sextum dubium est, An omnia hac peccata cōtra naturam sint peccata mortalia. Et est ratio dubij, quia peccatum in solo modo non videtur peccatum mortale.

Ad primum dubium dicendum, quod cùm bonum confurgat ex causa integræ: malum autem ex particularibus defectibus, & ordo.

Ad SECUNDUM dicendum, quod ibi enumerantur illa, quæ sunt species luxuriæ secundum seipsa. Sacrilegium autem est species luxuriæ, secundum quod ordinatur ad alterius vitij finem, & potest concurrere cum diuersis luxuriæ specibus. Si enim aliquis abutatur persona coniuncta sibi secundum spiritualem cognationem, committit sacrilegium ad inmodum inceſtū. Si autem abutatur virgine Deo sacra, in quantum est sponsa Christi, est sacrilegium per modum adulterij: in quantum vero est sub spiritualis patris cura constituta, erit quodam spirituale stuprum. Et si violentia inferatur, erit spirituallus raptus, qui etiam secundum leges ciuiles grauius punitur, quam alius raptus. Vnde Iustinianus Imperator* dicit. Si quis non dicam rapere, sed attendare tantummodo matrimonij coniungendi causa sacratissimas virginis ausus fuerit, capitali pena feriatur.

Ad TERTIUM dicendum, quod sacrificium committitur in refæcra. Res autem sacrata est, vel persona sacrata, qua concupiscit ad concubitum, & sic pertinet ad luxuriam: vel quæ concupiscit ad possidendum, & sic pertinet ad iniuriam. Potest etiam ad iram pertinere sacrificium, puta si aliquis ex ira iniuriarum inferat persona sacræ, vel si gulose ciuitatis specificæ.

Secundum dubium est, An peccatum mortaliæ sit plurimum speciem. Et est ratio dubij, quia potest esse mortaliæ per pollutionem multipliciter procuratum, & per non procuratum. Et in litera non fit mentio nisi de procuratum.

Tertium dubium est, An bestialitas sit plurimum speciem. Et est ratio dubij, tum propter sexus diueritatem, tum propter demonem incubum in forma masculi naturaliter concubentis, nunc cōtra naturam, nunc in eodem lexi, nunc in forma bestie, nunc in forma confanguinei, nunc in forma aliquius sancti concubentem cum foemina. Non enim liquet, an sint hæc omnia vnius speciei, tum propter differentiam plus, quam genericam inter demonem, & brutum.

Quartum dubium est, An peccatum concubitus viri cum muliere extra vas debitur, si eiusdem speciei cum aliis peccatis circa modum concubandi. Et est ratio dubij, tum quia appetit diuersitas specificæ, quia ex primo nō potest sequi generatione, ex aliis sic, & tamen in litera simul ponuntur sub contrarietate ad modum concubitus: tum quia talis concubitus eiudem speciei est cum peccato fodomítico, cum masculis in masculum turpidinem operatur.

Quintum dubium est, quia superioris dictum est, quod concubitus viri voluntariè non feminantis, & mulieris feminantis, est contra naturam, & tamen hoc peccatum sub nullo istorum quatuor modorum clauditur: quonia senatur debita species, debitus lexus, debitus instrumentum, debitus modus, &c.

Sextum dubium est, An omnia hac peccata cōtra naturam sint peccata mortalia. Et est ratio dubij, quia peccatum in solo modo non videtur peccatum mortale.

Ad primum dubium dicendum, quod cùm bonum confurgat ex causa integræ: malum autem ex particularibus defectibus, & ordo.

naturalis actus humani venerei multa cetera malum dicti ordinis contingat ex deficiencia sutorum ad dictum ordinem, & consequens oppositorum dicto ordinis accipitri penitentia bona, ex quibus confurgit ordo naturalis.

bum sacrum assumat, sacrilegiū committit. Specialius tamē sacrilegium attribuitur luxuria, quæ opponitur castitati, ad causam obſeruatiām aliquæ pericula spei, & cibaliter consecrantur.

ARTICVLVS XI,

Vtrum rituum contra naturam non sunt species luxuria.

AD VNDECIMVM sic processit. Videtur, quod rituum contra naturam nō sit species luxuriæ. Quia in * predicatione mortificatione specierum luxuriæ nulla fit mentio de ritio cōtra naturam, ergo non est species luxuriæ.

* Preterea. Luxuria openit virtutem, & ita sub malitia continetur: sed rituum contra naturam non continetur sub malitia, sed sub bestialitate, vt patet per glossophum in 7. Ethicorum. Ergo rituum cōtra naturam non est species luxuriæ.

¶ 3 Preterea. Luxuria confundit circa actus ad generationem immam ordinatos, vt patet per prædictis: sed rituum contrarium cōficit circa actus, & quibus non potest generatio levior: ergo rituum cōtra naturam non est species luxuriæ.

SED CONTRA est, q. 2. Com-

connumeratur alii luxuria speciebus, vbi dicitur. Et non erit penitentia super immunata, &

concupitus ipsi bonum importanter actuatum, & perficiunt, quod constat in efficiatura. Idem est etiam locupletia perfunctoria, & cetera. Diversus quoque bonum proportionis naturalis esse auctiō prietas instrumentorum unum per se invenit, & bonum naturalis coniunctionis primæ generationis, &c. Modus autem concubitum quoddam naturale est, si ex eo concubitus constituitur. Confitit enim bonum in deinceps. Unde rituum venerei contra naturam sunt dicitur in rit. ita tamen, q. rituum species remittit, cum in modo concubitus, & cetera. Ita genere comprehendatur: omnia ritua, & cetera, q. ritus, cum in modo concubitus, & cetera, deficit in hoc, quod equi vocat de honeste, & bona secundum se diuerferant ratione, & cetera, subsumuntur in ritum humandum, non functione, & cetera, humana, ad quam omnia ordinantur. Quidam fuit secundum se appellata de honeste, & de sexu, cuiusdam speciei, & infinitum numerus, & cetera, fecluſio ordinis ad generationem humanae sunt, nec recte apparet humano appetit, & cetera, illis vna, & cetera, ac fola ratiōne humana, & cetera, quodlibet punit actum venerei, & cetera, qui generatio. Ideo enim feminatio locum humanum, quia ex ea non possit longe militare abutus teus, vel alienus speciebus.